

1215 – 15. desember

La oss nå ikke lenger dømme hverandre, men la heller dette være vår dom; at ingen må legge noen anstøtsstein eller felle for sin bror. Rom 14: 13.

Her taler apostelen i en kjærlig, men inntrengende tone, og tar seg selv med i denne formaningen: «La oss nå ikke lenger dømme hverandre».

Denne formaningen vekker oss opp, og viser oss at vår trang til både å dømme og såre brødre må være større og mer forferdelig enn vi vanligvis tror.

At vår trang i den retning er svært stor, merker vi snart hvis vi ser på oss selv. Vi ser hvor forte vi er til å dømme våre brødre i alle mulige anledninger. Denne trangen sitter fast i oss alle, men har spesielt makt i selvsikre mennesker som ennå ikke er knust av Guds dom over deres innvortes menneske. Derfor er de ikke tuktet av sin egen elendighet, og heller ikke gjennomtrengt av Guds nåde.

Men kjenner vi ikke alle denne trangen i oss selv? En bror har kanskje ikke samme måte å uttrykke seg på som vi selv bruker eller er vant med. Så stiller vi straks spørsmål ved om han i det hele tatt har liv i Gud. Selv om han ikke har sagt noe som vitner om vantro eller falskhet i ånden.

Det kan være at han har en annen mening enn oss i et spørsmål som ikke har noe med selve livet og frelsen å gjøre. En annen måte å være på, kle seg på, noe annet han eter og drikker. Eller vi har rett og slett en mistanke om at han ikke er oppriktig og alvorlig nok.

Og ennå mer markert hvis vi oppdager en virkelig synd eller svakhet hos ham. Da tror vi at vi også har all mulig rett til å dømme ham, uten først å ha talt med ham om dette, om det er en helt bevisst synd som han selv bare forsvarer og unnskylder, eller tvert imot virkelig angreir og kjemper imot?

Luther sier: «Vi er noen dåraktige hellige. Selv om vi hver éneste dag bærer synden i oss, og hele vårt liv alltid trenger forlatelse, vil vi likevel at enhver bror alltid skal være fullstendig feilfri».

Og har så en bror i tillegg begått en feil mot oss, eller sagt et eller annet fornærmende ord eller liknende som rammer oss, da har vi straks øyne som ørnen. Da våker vi over og ser hver éneste feil hos ham. Slik er menneskets hjerte! Og her er den egentlige kilden til all dømmesyken og det ukjærlige sinnet i oss.

Det er hjertet, det er vår natur med all dens ondskap, selviskhet og egenkjærlighet alt dette kommer fra. Og som gjør at selv Guds barn ofte forblindes så de bare tror de drives av en hellig nidkjærhet, når de dømmer og skyver fra seg en bror. På tross av at de jo handler tvert imot den formaningen vi har foran oss i dag, og mot det store kjærlighetsbudet. For når de dømmer gjør de jo slett ikke sin neste noe godt, men alltid bare ondt.

Denne selve vår store trang til å dømme har nok uten tvil vært en vesentlig grunn til at Paulus skriver så mye om dette.

Men det kan også ha vært ennå en grunn til at Paulus skriver dette; nemlig at dette dømmende vesen er et mye større onde enn vi vanligvis tror. I våre øyne er det som regel helt greit, om ikke rett og slett både godt og rettferdig, at vi dømmer en bror. Men så er det altså tvert imot både en særdels ond og skadelig synd.

Ikke nok med at den som dømmer dermed forakter Guds enerådende rett til å herske over sine tjenere, og dermed griper inn i en rett som bare tilhører Herren. Men han forårsaker samtidig mye ondt for sine medmennesker. Hvor mye bitterhet, mistenkeliggjørelse, strid og splittelser har ikke oppstått bare på grunn av at noen urettmessig har dømt andre!

En ydmyk og fortrolig formaning legger grunnlag for å rette opp det som er galt. Mens all urettmessig dømming over hjertets indre holdninger og skjulte hensikter derimot bare er egnet til å vekke bitterhet og ondskap, splittelse mellom brødre og strid. Kort sagt er dette å dømme på alle måter et avskyelig onde. Og dette må vel ha vært en grunn til at Paulus så inntrengende advarer, og avslutter slik: «Derfor, la oss nå ikke lenger dømme hverandre!»

Men la heller dette være vår dom; at ingen må legge noen anstøtsstein eller felle for sin bror. Her bruker apostelen ordet dom eller dømme i en særskilt betydning. Ovenfor har vi tatt for oss den første delen av dette bibelstedet, hvor ordet taler om selve den utillatelige trangten etter å dømme andre brødres samvittighet og indre tilstand.

Her anvendes derimot ordet dømme i en annen betydning; om å avsi en fast dom over meg selv; om at jeg aldri skal legge noen anstøtsstein eller felle for en bror.

Denne måten å tale på, hvor samme ord anvendes i to forskjellige betydninger, brukes for kvikt å henspille på noe som er omtalt foran, kort å antyde motsetninger, og skille det ene forholdet fra det andre.

Her vil da apostelen si: Istedenfor å bruke tankene deres til ukjærlig dom over andre, så bruk dem nå heller i kjærlighetens tjeneste. La heller dette være vår dom; at dere bestemmer dere for at dere aldri vil legge noen anstøtsstein for brødrene.

Ordene som er brukt i gr. teksten for å «legge noen anstøtsstein» og «legge en felle» har samme betydning: «støte fra seg og legge til rette for fall», «såre svake samvittigheter», «forvirre og uroe brødre».

Dette kan nemlig lett skje når sterkere brødre bruker sin frihet på feil måte. Svakere sjeler kan da enten uroes og blir usikre i den rette oppfattelsen av evangeliet. Eller de forledes til å gå inn på et levesett som kan være rett nok for den sterke, men som de ennå ikke har full frihet for i sin samvittighet. Og som dermed vil gi dem store problemer og anfektelser.

Dette er jo noe de kristne ikke burde være årsak til, men heller ha den faste holdning å aldri ville legge noen anstøtsstein for en bror.